

Bruselj, 20. januar 2021
(OR. en)

5487/21

ECOFIN 56
UEM 15

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	20. januar 2021
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM- MIKKELSEN

Št. dok. Kom.:	COM(2021) 32 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE Evropski gospodarski in finančni sistem: spodbujanje odprtosti, moči in odpornosti

---

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2021) 32 final.

Priloga: COM(2021) 32 final

Bruselj, 19.1.2021
COM(2021) 32 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKI
CENTRALNI BANKI, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN
ODBORU REGIJ**

Evropski gospodarski in finančni sistem: spodbujanje odprtosti, moči in odpornosti

1. UVOD

Cilj „geopolitične Komisije“ predsednice Ursule von der Leyen je okrepiti vlogo Evropske unije (EU) na svetovnem prizorišču. Geopolitični okvir se je v zadnjih desetletjih spremenil, prišlo pa je tudi do velikih tehnoloških in družbenih sprememb. Svetovno gospodarstvo je vse bolj večpolarno, kratkoročna prizadevanja za enostranske interese posameznih akterjev pa lahko ogrozijo učinkovito večstransko sodelovanje.

v sporočilu Komisije iz maja 2020 z naslovom „Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo“¹ je bilo poudarjeno, da mora EU v zvezi s tem graditi in ohranjati svojo „**odprto strateško neodvisnost**“. EU ima ključno vlogo pri oblikovanju sistema globalnega upravljanja in razvoju vzajemno koristnih dvostranskih odnosov, hkrati pa se mora zaščititi pred nepoštenimi in izkoriščevalskimi praksami. To je povezano z zavezo EU k odpornejšemu in bolj odprtemu globalnemu gospodarstvu, dobro delujočim mednarodnim finančnim trgov in na pravih temelječem večstranskemu sistemu.

V tem sporočilu je predstavljeno, kako lahko EU okrepi svojo odprto strateško neodvisnost na makroekonomskem in finančnem področju s **spodbujanjem mednarodne vloge eura, krepitvijo infrastruktur finančnega trga EU, izboljšanjem izvajanja in izvrševanja režimov sankcij EU** ter povečanjem odpornosti EU na učinke nezakonite ekstrasratoritorialne uporabe enostranskih sankcij in drugih ukrepov tretjih držav². Sporočilo je del širšega sklopa ukrepov za krepitev odprte strateške avtonomije in odpornosti EU³.

Prvič, močnejša mednarodna vloga eura bi zaščitila gospodarstvo pred valutnimi šoki in zmanjšala zanašanje na druge valute ter zagotovila nižje stroške transakcij, financiranja in obvladovanja tveganja. Pripomogla bi tudi k doseganju globalnih skupnih ciljev, kot so odpornost mednarodnega monetarnega sistema, stabilnejši in diverzificiran svetovni valutni sistem ter širša izbira za udeležence na trgu, zaradi česar bi bilo svetovno gospodarstvo manj ranljivo.

Uspeh eura kot stabilne in verodostojne valute priča o njegovem pomenu zunaj meja EU in euroobmočja. Euro je pri plačilih druga najpogosteje uporabljena valuta na svetu.

---

¹ COM(2020) 456, „Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo“, Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

² Za „ekstrasratoritorialne“ ukrepe se običajno štejejo zakonodajni ali regulativni ukrepi, katerih namen je uporaba zunaj ozemlja suverene države in brez zadostne povezave s to državo.

³ Ti vključujejo pregled trgovinske politike, skupno sporočilo o krepitvi prispevka EU k multilateralizmu, ki temelji na pravih, posodobljeno industrijsko strategijo in digitalne strategije ter novo agendo EU in ZDA za globalne spremembe. Komisija bo v svojem poročilu o strateškem predvidevanju za leto 2021 zagotovila dolgoročno in medsektorsko perspektivo za krepitev odprte strateške neodvisnosti Evrope.

Delež eura v svetovnih plačilih je novembra 2020 znašal približno 38 %⁴. Delež eura v svetovnih deviznih rezervah trenutno znaša približno 20 %⁵.

Drugič, dobro delujoč finančni sektor je ključnega pomena za zagotavljanje financiranja in naložb za evropsko gospodarstvo, hkrati pa je tudi pomembna odskočna deska za globalni uspeh podjetij in državljanov EU. Ključnega pomena je tudi pri zagotavljanju močnih spodbud za inovacije v digitalnem gospodarstvu in za spodbujanje zelenega prehoda, kot je navedeno v evropskem zelenem dogovoru⁶. Poleg tega izstop Združenega kraljestva kot pomembnega finančnega vozlišča iz EU krepi potrebo po nadaljnji poglobitvi kapitalskih trgov Unije. Tretjič, hitrejše, odločnejše in učinkovitejše izvajanje in izvrševanje sankcij EU⁷ ter odločnejša politika za obravnavanje nezakonite ekstrasitorialne uporabe enostranskih sankcij in drugih ukrepov s strani tretjih držav bodo koristili cilju EU glede odprte strateške neodvisnosti in odpornosti. Krepitev orodij zunanje politike EU je tesno povezana z mednarodno vlogo eura in odpornim finančnim sektorjem, saj EU omogoča, da brani svoje interese na mednarodni ravni in se zavzema za svoje vrednote z uporabo vseh razpoložljivih orodij.

Kriza zaradi COVID-19 je imela številne posledice. Prvič, izpostavila je potencialne koristi večvalutnega mednarodnega finančnega sistema, ki bi bolje ublažil finančne napetosti in tveganja za stabilnost. Drugič, padec vrednosti podjetij EU med krizo je povečal tveganje plenilskega prevzema nekaterih strateških podjetij EU, pri čemer obstaja tveganje izgube tehnološkega znanja in motenj v številnih vrednostnih verigah.

Pandemija pa je razkrila tudi prednosti EU. EU se je usklajeno odzvala na krizo in njene gospodarske posledice. Z dolgoročnim proračunom in pobudo „Next Generation EU“ je zagotovila največji sveženj spodbud doslej za spodbuditev okrevanja in postavitev temeljev za sodobno in bolj trajnostno EU. Odziv na krizo krepi odpornost EU, daje trdna zagotovila trgov in gospodarskim akterjem ter spodbuja zaupanje vlagateljev v EU in euro.

Zaradi odziva na krizo je EU postala pomemben akter na finančnih trgih. Komisija je do novembra 2020 od predvidenih 100 milijard EUR v treh krogih v okviru instrumenta EU SURE že izdala 39,5 milijarde EUR socialnih obveznic za pomoč pri zaščiti in ohranjanju delovnih mest. Zanimanje vlagateljev za te instrumente je bilo zelo veliko, kar odraža tudi visoko bonitetno oceno obveznic Unije. Za financiranje instrumenta Next Generation EU si bo Komisija v obdobju 2021–2026 v imenu Unije na kapitalskih trgih izposodila do 750 milijard EUR. Ta izdaja je priložnost za vzpostavitev globalne referenčne točke (krivulja donosov) za mednarodne vlagatelje, ki želijo vlagati v sredstva, denominirana v eurih.

---

⁴ Swift RMB Tracker, december 2020: Live and delivered, MT 103 and MT 202 (Customer initiated and institutional payments), Excluding payments within Eurozone.

⁵ European Central Bank, „19th Annual review of the international role of the euro“ (junij 2020), na voljo na: <https://www.ecb.europa.eu/pub/ire/html/ecb.ire202006~81495c263a.en.html>.

⁶ COM(2019) 640, „Evropski zeleni dogovor“, Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

⁷ V členu 215 Pogodbe o delovanju Evropske unije imenovani „omejevalni ukrepi“.

2. TEMELJ ZA MOČNEJŠO EU

Temelji odporne EU so velik integriran notranji trg, ki temelji na trdnih gospodarskih načelih, zanesljiv in predvidljiv pravni sistem ter pravna država. Hkrati mora EU postati učinkovitejša pri izkoriščanju svojih primerjalnih prednosti na teh področjih in njihovem razširjanju zunaj svojih meja.

Ključni cilj odprte strateške neodvisnosti EU je zaščititi in poglobiti enotni trg, ki podpira euro in odprtost EU za trgovino in naložbe s preostalim svetom. Vsaka politika, ki izboljšuje delovanje enotnega trga, krepi globino in likvidnost finančnih trgov, spodbuja gospodarsko rast ter zagotavlja finančno in fiskalno stabilnost, krepi tudi geostrateški in gospodarski vpliv EU. To vključuje politike za pripravo EU na prihodnje izzive, zlasti za spodbujanje digitalnega gospodarstva in zelenega prehoda, da bi podjetjem in posameznikom zagotovili priložnosti za trajnostno rast in večjo učinkovitost v EU in zunaj nje.

Za okrepitev enotnega trga evropsko gospodarstvo potrebuje učinkovitejšo internetno povezljivost ter močnejšo industrijsko in tehnološko prisotnost na strateških področjih, kot so umetna inteligenca, superračunalništvo in računalništvo v oblaku. Evropska unija mora izkoristiti priložnosti za gospodarstvo tudi z izgradnjo skupnih evropskih podatkovnih prostorov ter infrastrukture in storitev v oblaku. Digitalna preobrazba financiranja je ključni element njegove odpornosti in je odvisna od regulativnega okvira EU, ki olajšuje inovacije, spodbuja financiranje, ki temelji na podatkih, in krepi kibernetsko odpornost. Hkrati bodo prizadevanja EU za ekologizacijo finančnih trgov in zagotavljanje bolj trajnostnega financiranja, vključno z večjo preglednostjo taksonomije EU za trajnostne naložbe, ključnega pomena za zagotavljanje močnih spodbud za finančni sektor.

Od svetovne finančne krize leta 2008 in poznejše državne dolžniške krize je EU dosegla znaten napredek pri izboljšanju svoje institucionalne ureditve, zaradi česar je euroobmočje postalo privlačnejše za mednarodne vlagatelje. EU še naprej krepi in pogloblja ekonomsko in monetarno unijo (EMU) na podlagi dobro delujočega okvira usklajevanja ekonomskih politik ter učinkovitega in stabilnega finančnega sistema. Slednje vključuje: bančno unijo, ki bo okrepila in združila nadzor in krizno upravljanje bank v euroobmočju; unijo kapitalskih trgov, ki bo razširila dostop do kapitala in mobilnost kapitala po vsej EU, ter vzpostavitev in nato okrepitev evropskega mehanizma za stabilnost, ki zagotavlja finančno pomoč državam članicam euroobmočja za preprečevanje kriz v euroobmočju. Na vseh teh področjih je bil dosežen znaten napredek. Vendar celoten potencial nadaljnjega povezovanja na teh ključnih področjih še ni bil razvit. Pomembni manjkajoči deli so na primer vzpostavitev evropskega sistema jamstva za vloge, poenostavitev dostopa do trgov lastniških vrednostnih papirjev za mala in srednja podjetja, spodbujanje dolgoročnih naložb in skladnost insolvenčnih okvirov po vsej Uniji. Poleg tega bi se verodostojnost okvira za reševanje povečala s hitrim izvajanjem skupnega varovalnega mehanizma za enotni sklad za reševanje ter razvojem instrumentov za zagotavljanje likvidnosti v postopku reševanja.

Ključni ukrep 1: Dokončanje bančne unije in nadaljnji pomemben napredek pri oblikovanju unije kapitalskih trgov kot sredstvu za podporo odpornosti EU ter poglobitev ekonomske in monetarne unije.

Pojavili so se novi izzivi. Pandemija COVID-19 je predvsem človeška tragedija, ki trajno vpliva na ljudi in družbo. Prav tako bo morda povzročila dolgoročne posledice za

evropska in svetovna gospodarstva. Zato EU podpira nov, močnejši in bolj trajnosten gospodarski model. Z izstopom Združenega kraljestva iz EU obstaja močna potreba in priložnost za razvoj infrastrukture domačega trga. Orodja za reševanje teh vprašanj morajo temeljiti na politikah za povečanje rasti in učinkovitosti ter okvirih za njihovo podporo.

V odziv na pandemijo COVID-19 je EU začela izvajati edinstveni načrt za okrevanje „Next Generation EU“. Mehanizem za okrevanje in odpornost je največji program načrta za okrevanje, prek katerega bo državam članicam namenjenih do 672,5 milijarde EUR posojil in nepovratnih sredstev za financiranje reform in naložb. Naložbe in reforme, vključene v nacionalne načrte za okrevanje in odpornost, bodo državam članicam pomagale izkoristiti priložnosti zelenega in digitalnega prehoda ter obravnavati ključne gospodarske in socialne izzive, ki so bili opredeljeni v okviru EU za upravljanje in usklajevanje ekonomskih politik. Izdaja visokokakovostnih obveznic, denominiranih v eurih, v okviru instrumenta Next Generation EU bo kapitalskim trgom EU zagotovila precejšnjo globino in likvidnost ter s tem za vlagatelje povečala tako njihovo privlačnost kot privlačnost eura. Izdaja s strani EU bi lahko podprla tudi večjo izpostavljenost mednarodnih vlagateljev EU, in sicer tako, da bi zagotovila komponento z nizkim tveganjem uravnoteženih portfeljev in rezervno valuto⁸.

Poleg tega je Komisija objavila tudi posodobitev akcijskega načrta za unijo kapitalskih trgov⁹, strategijo EU za plačila malih vrednosti¹⁰ in strategijo za digitalne finance¹¹. V začetku leta 2021 bo sprejela prenovljeno strategijo za trajnostno financiranje. S svežnjem za okrevanje v zvezi s kapitalskimi trgi¹² so bila spremenjena pravila EU o kapitalskih trgih, da bi se podjetjem EU pomagalo pri zbiranju kapitala na javnih trgih, podprla posojilna zmožnost bank in spodbudile naložbe med krizo zaradi COVID-19. Cilj bančnega svežnja¹³ je tudi olajšati kreditiranje gospodarstva.

Finančni trgi imajo tudi ključno vlogo pri podnebnih in okoljskih ambicijah EU. Evropski zeleni dogovor ter energetske in podnebne cilje EU¹⁴ bodo bistveno spremenili

---

⁸ Glej tudi: SWD(2020) 276, „Analysis of the euro area economy“, poglavje 5, Delovni dokument služb Komisije, priložen COM(2020) 746 (Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja).

⁹ COM(2020) 590: „Unija kapitalskih trgov za ljudi in podjetja – nov akcijski načrt“, Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

¹⁰ COM(2020) 592: Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o strategiji EU za mala plačila.

¹¹ COM(2020) 591: Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o strategiji EU za digitalne finance.

¹² Ta sveženj omogoča kapitalskim trgom, da bodo lažje podpirali evropska podjetja pri okrevanju po krizi. Sveženj vključuje ciljno usmerjene spremembe pravil kapitalskega trga, zlasti Uredbe (EU) 2017/2401, Uredbe (EU) 2017/2402, Uredbe (EU) 2017/1129 in Direktive 2014/65/EU.

¹³ Namen tega svežnja je zagotoviti, da bodo banke lahko še naprej posojale denar za pomoč gospodarstvu in pomagale ublažiti hude posledice pandemije koronavirusa za gospodarstvo. Vključuje razlagalno sporočilo o računovodskih in bonitetnih okvirih EU (COM(2020) 169) ter ciljno usmerjene spremembe bančnih pravil EU, ki zagotavljajo hitre rešitve, zlasti Uredbe (EU) št. 575/2013 in Uredbe (EU) št. 648/2012.

¹⁴ Komisija je septembra 2020 predstavila predlog za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030, s čimer bi spremenili sedanji načrt za zmanjšanje emisij, da bi do leta 2050 dosegli podnebno nevtralnost. Predlog je vključen v COM(2020) 562: „Krepitev evropskih podnebnih ambicij

trgovino EU z energenti, kar bo privedlo do razvoja nastajajočih trgov, kot je vodik, in povečalo potrebo po trdnih strateških dobavnih verigah za energijo iz obnovljivih virov in drugih tehnologijah, ki so ključnega pomena za zeleni prehod in energetska varnost EU. Za to gospodarsko preobrazbo bodo potrebne znatne javne in zasebne naložbe ter preusmeritev naložbenih tokov v trajnostne projekte.

Na podlagi teh politik si mora EU prizadevati za dodatne ciljno usmerjene ukrepe v okviru naslednjih treh stebrov:

- krepitev mednarodne vloge eura z vzpostavljanjem stikov s partnerji iz tretjih držav za spodbujanje uporabe eura, instrumentov in referenčnih vrednosti, denominiranih v eurih, za premagovanje ovir za njegovo globalno uporabo ter za spodbujanje statusa eura kot mednarodne referenčne valute v energetske sektorju in sektorju primarnih proizvodov;
- nadaljnji razvoj infrastruktur finančnega trga EU in povečanje njihove odpornosti, vključno z morebitno ekstrateritorialno uporabo sankcij in drugih ukrepov tretjih držav;
- nadaljnje spodbujanje enotnega izvajanja in izvrševanja sankcij EU.

3. KREPITEV MEDNARODNE VLOGE EURA

Euro je ključni simbol in instrument za povezovanje in neodvisnost EU. Podpira plačila za blago in storitve, menjavo valut, posojila in transakcije na kapitalnem trgu. Služi tudi kot valuta računa, kot hranilec vrednosti zunaj euroobmočja in kot rezervna valuta. V sporočilu iz decembra 2018 z naslovom „Krepitev mednarodne vloge eura“¹⁵ so določeni ključni ukrepi za spodbujanje mednarodne vloge enotne valute. Priloženo mu je bilo priporočilo o mednarodni vlogi eura na področju energije¹⁶, temu pa je sledilo pet sektorskih posvetovanj o vlogi eura na deviznih trgih, v energetske sektorju, na trgih surovin, v trgovini s kmetijskimi in živilskimi proizvodi ter v prometnem sektorju¹⁷.

Z vidika izvajanja monetarne politike lahko večja uporaba eura prinese koristi, kot so prihodki od izdajanja denarja, večja monetarna avtonomija in močnejša globalna transmisija monetarne politike. S pogostejšo uporabo bi se tudi znižali stroški transakcij, obvladovanja tveganja in financiranja ter zmanjšal vpliv cenovnih šokov v tujih valutah¹⁸. Zdi se, da te koristi prevladajo nad stroški, kot je pritisk na povišanje vrednosti valute v stresnih obdobjih. Močnejša vloga eura bi prispevala tudi k večji sistemski

---

do leta 2030 – Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov“. Dodatne informacije so na voljo na naslovu https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action_sl.

¹⁵ COM(2018) 796 „Krepitev mednarodne vloge eura“, Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu (vrh euroobmočja), Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, na voljo na:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0796&from=EN>.

¹⁶ C(2018) 8111, Priporočilo Komisije o mednarodni vlogi eura na področju energije, ki mu je priložen SWD(2018) 483, delovni dokument služb Komisije z naslovom „Spodbujanje mednarodne vloge eura na področju energije“ („Promoting the international role of the euro in the field of energy“).

¹⁷ Rezultati petih ciljno usmerjenih posvetovanj so povzeti v dokumentu služb Komisije SWD(2019) 600 z naslovom „Krepitev mednarodne vloge eura – Rezultati posvetovanj („Strengthening the International Role of the Euro. Results of the Consultations“).

¹⁸ Evropska centralna banka, „8th Annual review of the international role of the euro“ (junij 2019), na voljo na: <https://www.ecb.europa.eu/pub/ire/html/ecb.ire201906~f0da2b823e.en.html#toc1>.

stabilnosti, saj diverzificira svetovni valutni režim in blaži učinke asimetričnih šokov, zlasti tistih, ki so povezani z monetarnimi politikami tretjih držav. Nemoteno delovanje ureditev v zvezi z likvidnostjo, kot so zamenjave in začasne prodaje s tretjimi državami, pomaga Evropski centralni banki (ECB), da izpolni svoj cilj cenovne stabilnosti, prepreči, da bi se likvidnostni primanjkljaj v eurih pretvoril v tveganja za finančno stabilnost, in lahko prispeva h krepitvi položaja eura na svetovni ravni. V času likvidnostnih težav te ureditve zmanjšujejo tveganje učinkov prelivanja na finančne trge euroobmočja in predstavljajo pomemben likvidnostni varovalni mehanizem za tretje države, ki euro v veliki meri uporabljajo za finančne in poslovne transakcije. Bolj raznoliko svetovno monetarno okolje bi prav tako okrepilo splošno odzivnost mednarodne trgovine na prilagoditve deviznih tečajev, zlasti za gospodarstva v vzponu¹⁹.

Močnejša mednarodna vloga eura bi lahko bila tako del širšega trenda, pri katerem diverzifikacija valut pri določanju cen in financiranju prispeva k stabilizacijski vlogi zunanjih mehanizmov za uravnoteženje in prilagoditev deviznih tečajev.

Komisija na podlagi predlogov iz prejšnjega oddelka pripravlja dodatne ukrepe za spodbujanje uporabe eura na svetovni ravni.

Povečanje trgovine z dolžniškimi vrednostnimi papirji, primarnimi proizvodi in povezanimi finančnimi instrumenti, denominiranimi v eurih

EU je največja svetovna sila na področju trgovine, saj predstavlja več kot četrtno svetovne trgovine²⁰. Leta 2018 je bil euro najpogosteje uporabljena valuta za izvoz EU, medtem ko je bil ameriški dolar najpogosteje uporabljen za uvoz EU. Medtem ko lahko trgovci prosto izbirajo valuto v trgovini na podlagi tržnih premislekov, obstajajo možnosti za spodbujanje uporabe eura v okviru trgovinskih sporazumov EU. Sklenitev sporazuma, ki bo nadomestil sporazum iz Cotonouja²¹, bo EU ter njenim afriškimi, karibskimi in pacifiškimi partnericam omogočila, da spodbudijo širšo uporabo svojih valut, Komisija pa bo proučila nadaljnje možnosti za spodbujanje uporabe eura v tej regiji. Komisija bo proučila tudi ukrepe za odpravo kakršnih koli ugotovljenih informacijskih vrzeli v zvezi s plačili gospodarskih subjektov v eurih. V ta namen se lahko mobilizirajo delegacije EU, dodatne informacije pa se lahko zagotovijo prek podatkovne zbirke o dostopu do trga „Access2Markets“²².

---

¹⁹ Boz, E., Gopinath, G. in Plagborg-Møller, M. (2017) „Global Trade and the Dollar“, Delovni dokumenti Mednarodnega denarnega sklada, zvezek 17(239).

²⁰ Brez trgovine znotraj EU je delež EU-27 v svetovnem izvozu leta 2019 znašal 15,6 % za blago in 22,5 % za storitve, medtem ko je njen delež v svetovnem uvozu znašal 13,9 % za blago in 21,0 % za storitve. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/10934584/KS-EX-20-001-EN-N.pdf/8ac3b640-0c7e-65e2-9f79-d03f00169e17>.

²¹ EU ter Organizacija afriških, karibskih in pacifiških držav (OACPS) sta 3. decembra 2020 dosegli politični dogovor o besedilu novega sporazuma o partnerstvu, ki bo nasledil Sporazum iz Cotonouja. Ko bo sporazum odobren, podpisan in ratificiran, bo zajemal številna področja, in sicer od trajnostnega razvoja in rasti do človekovih pravic ter miru in varnosti, pri čemer bo usmerjen v popolnomočenje vsake regije. Ko bo začel veljati, bo služil kot nov pravni okvir in bo usmerjal politične in gospodarske odnose ter sodelovanje med EU in 79 članicami Organizacije afriških, karibskih in pacifiških držav v naslednjih dvajsetih letih. Več informacij je na voljo na: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/welcome-access2markets-trade-helpdesk-users>.

²² Acces2Markets je podatkovna zbirka, ki izvoznikom in uvoznikom iz EU zagotavlja informacije o tarifah, davkih in carinah, pravilih o poreklu ter postopkih in formalnostih. Več informacij je na voljo na: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/about-access2markets>.

Trgi primarnih proizvodov so eden od ključnih vidikov svetovne trgovine. Od sprejetja priporočila Komisije o mednarodni vlogi eura je bil na področju energije dosežen znaten napredek pri uporabi eura na trgih plina v EU. Delež podpisanih pogodb o zemeljskem plinu v eurih se je povečal z 38 % v letu 2018 na 64 % v letu 2020²³. Tudi referenčne vrednosti, denominirane v eurih, se vse bolj priznavajo in uporabljajo po vsem svetu. Za nadaljnje povečanje uporabe eura v blagovni menjavi bo Komisija še naprej razpravljala z glavnimi akterji v ključnih strateških sektorjih, ki vključujejo blago, zrakoplove, zdravstvo in kritične surovine za energijo iz obnovljivih virov.

Tudi finančni trgi EU morajo ostati konkurenčni in privlačni za mednarodne udeležence na trgu. V okviru širšega svežnja za okrevanje v zvezi s kapitalskimi trgi je Komisija predlagala več ukrepov v sklopu direktive o trgih finančnih instrumentov (MiFID II)²⁴ za spodbujanje večjih naložb in trgovanja. Ti so vključevali zmanjšanje nekaterih zahtev, ki so preveč obremenjujoče ali ovirajo razvoj kapitalskih trgov EU. Poleg tega je Komisija predlagala spremembo pravil MiFID II, ki se uporabljajo za trge z izvedenimi finančnimi instrumenti na energente. Namen tega je pomagati pri razvoju energetskih trgov, denominiranih v eurih, in podjetjem iz EU omogočiti, da obvladujejo svoja tveganja, hkrati pa ohraniti celovitost trgov primarnih proizvodov²⁵.

Na podlagi uspešne reforme trgov izvedenih finančnih instrumentov na blago za energijo, zlasti električne energije in zemeljskega plina, ki je bila dosežena v okviru svežnja za okrevanje v zvezi s kapitalskimi trgi, bo Komisija leta 2022 pregledala uredbo o referenčnih vrednostih²⁶. Cilj tega pregleda bo olajšati nastanek indeksov, denominiranih v eurih, ki bodo zajemali osrednje sektorje gospodarstva, vključno z nastajajočimi energetskimi trgi, kot je vodik. Komisija bo ta pregled uporabila tudi za oceno, ali je potrebna nadaljnja reforma za povečanje trdnosti referenčnih obrestnih mer, denominiranih v eurih. V skladu z mednarodnimi reformnimi prizadevanji za ključne medbančne posojilne obrestne mere (IBOR) bo Komisija redno pregledovala zanesljivost vseh ključnih ali sistemskih referenčnih vrednosti, zlasti če so izražene v eurih.

Komisija bo v letu 2021 izvedla tudi nadaljnji pregled direktive MiFID in uredbe MiFIR. V okviru tega pregleda bo Komisija predlagala izboljšanje, poenostavitev in nadaljnjo uskladitev okvira preglednosti trgov vrednostnih papirjev, da se poveča sekundarno trgovanje z dolžniškimi instrumenti, denominiranimi v eurih. To bo vključevalo oblikovanje in izvajanje sistema stalnih informacij o trgovanju, zlasti za izdaje podjetniških obveznic, tj. centralne podatkovne zbirke, v kateri bodo različni podatkovni viri po trgovanju združeni v en sam pogled. Sistem stalnih informacij bo zagotovil, da bo

---

²³ Podatki temeljijo na izračunih, ki so jih opravili uslužbenci Komisije na podlagi razpoložljivih virov.

²⁴ Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov in spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU.

²⁵ COM(2020) 280, Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2014/65/EU glede zahtev po informacijah, upravljanja produktov in omejitev pozicij za podporo okrevanju po pandemiji COVID-19. Predlagani ukrepi skrbno ponovno umerjajo ureditev omejitve pozicij in področje uporabe izvzetja glede varovanja pred tveganjem, da bi se zagotovilo, da lahko nastajajo novi trgi, denominirani v eurih, ter da so proizvajalci sposobni kriti svoja tveganja in hkrati zaščititi celovitost trgov primarnih proizvodov, razen trgov kmetijskih proizvodov, zlasti kadar je osnovno blago namenjeno za prehrano ljudi.

²⁶ Uredba (EU) 2016/1011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o indeksih, ki se uporabljajo kot referenčne vrednosti v finančnih instrumentih in finančnih pogodbah ali za merjenje uspešnosti investicijskih skladov, in spremembi direktiv 2008/48/ES in 2014/17/EU ter Uredbe (EU) št. 596/2014.

več trgovanja potekalo na preglednih reguliranih platformah, s čimer se bosta povečali globina trga in privlačnost vrednostnih papirjev, denominiranih v eurih, tako za izdajatelje kot za vlagatelje.

Ključni ukrep 2: Komisija bo še naprej podpirala razvoj izvedenih finančnih instrumentov na blago, denominiranih v eurih, za energijo in surovine ter spodbujala oblikovanje referenčnih indeksov, denominiranih v eurih, in mest trgovanja, ki zajemajo ključne sektorje, vključno z nastajajočimi energetske trgi, kot je vodik.

Izdajanje na ravni EU in vzpostavljanje stikov z vlagatelji in izdajatelji iz tretjih držav

Z izvajanjem instrumenta „Next Generation EU“ in začasne „podpore za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah“ (SURE) bo EU postala ena glavnih izdajateljic dolžniških instrumentov po vsem svetu. Uspeh prvih izdaj za instrument SURE je pokazal povpraševanje mednarodnih vlagateljev po obveznicah, ki jih je izdala EU, tudi zaradi visoke kreditne kakovosti²⁷. Do leta 2026 bo EU izdala za skoraj 1 bilijon EUR²⁸ novih obveznic. Prek teh programov bo Komisija izdajala obveznice z različnimi zapadlostmi, vključno s kratkoročnimi vrednostnimi papirji.

Na podlagi tega bodo organizirani stiki na visoki ravni z udeleženci na trgu, zlasti zunaj EU, za spodbujanje naložb v obveznice, denominirane v eurih. Poleg tega bo Komisija spodbujala institucije EU, javne organe, nacionalne spodbujevalne banke in multilateralne banke, naj čim bolj povečajo uporabo eura pri svojih dejavnostih in zadevni izdaji obveznic.

Valuta denominacije naložb in izdajanja računov v mednarodni trgovini je predvsem tržna izbira, ki jo med drugim spodbujajo dejavniki, kot so stabilnost in zaupanje v institucije, velikost in globina kapitalskih trgov ter povezovanje v globalne vrednostne

---

²⁷ Konec leta 2020 so velike bonitetne agencije ocenile EU tako: Fitch Ratings: AAA (s stabilno perspektivo); Moody's Aaa (s stabilno perspektivo); S&P: AA (s pozitivno perspektivo); DBRS: AAA (s stabilno perspektivo); Scope: AAA (s stabilno perspektivo). Glej dokument European Union: Investor Presentation (december 2020), na voljo na: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower/investor-relations_en.

²⁸ Unija je vzpostavila evropski instrument za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE), da bi državam članicam pomagala pri boju proti negativnim gospodarskim in socialnim posledicam izbruha koronavirusa na njihovem ozemlju. Zagotovi lahko finančno pomoč v višini do 100 milijard EUR v obliki posojil EU prizadetim državam članicam za obravnavanje nenadnega povečanja javnih odhodkov za ohranjanje delovnih mest. Za več podrobnosti glej Uredbo Sveta (EU) 2020/672 z dne 19. maja 2020 o vzpostavitvi evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) po izbruhu COVID-19.

Instrument Evropske unije za okrevanje („Next Generation EU“) je instrument za začasno okrevanje v vrednosti 750 milijard EUR za pomoč pri odpravljanju neposredne gospodarske in socialne škode, ki jo je povzročila pandemija koronavirusa. Zagotovil bo financiranje ukrepov in dejavnosti, ki jih je treba izvesti, kot je opisano v načrtu Evropske unije za okrevanje (COM(2020) 456) z naslovom „Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo“. Uredba Sveta (EU) 2020/2094 predvideva dodelitev:

- podpore do 390 milijard EUR v cenah iz leta 2018 v obliki nepovratne podpore in vračljive podpore prek finančnih instrumentov in za oblikovanje rezervacij za proračunska jamstva;
- do 360 milijard EUR v cenah iz leta 2018 kot posojila državam članicam za program za financiranje okrevanja ter ekonomske in socialne odpornosti prek podpore strukturnim reformam in naložbam.

verige v mednarodni trgovini²⁹. Komisija bo vzpostavila dialog z javnimi in zasebnimi partnerji v tretjih državah, da bi bolje razumela ovire za širšo uporabo eura v trgovinskih in finančnih odnosih ter možnosti za njihovo odpravo. Pobude za spodbujanje sposobnosti enotnega nastopanja Evrope na mednarodnem prizorišču bodo prispevale k razširitvi svetovnega dosega eura.

Komisija bo organizirala usmerjene makroekonomske dialoge in delavnice s sosednjimi državami, pri čemer bo poseben poudarek na državah vzhodnega partnerstva in južnega sosedstva zaradi njihove geografske bližine in pomena, ki ga ima EU za številne od njih kot trgovinska partnerica, vlagateljica ter vir nakazil in makrofinančne pomoči. Posebna pozornost bo namenjena tudi stikom z zasebnim sektorjem, saj so lahko ovire in priložnosti za uporabo eura v tem primeru drugačne. V ta namen bosta pomembna mreža delegacij EU in sodelovanje z Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD).

Ključni ukrep 3: Komisija bo začela dejavnosti ozaveščanja, da bi spodbudila naložbe, denominirane v eurih, olajšala uporabo eura kot valute izdajanja računov in denominacije ter spodbujala boljše razumevanje ovir za njegovo širšo uporabo. To ozaveščanje bo potekalo v obliki dialogov, delavnic in raziskav z javnim in zasebnim sektorjem, finančnimi regulatorji ter institucionalnimi vlagatelji v regionalnih in nekaterih svetovnih partnerskih državah EU.

Vloga eura v „zelenem“ prehodu

V evropskem zelenem dogovoru³⁰ je načrtovana pot do podnebne nevtralnosti in okoljske trajnosti v EU. Vključuje svetovno razsežnost za spodbujanje izvajanja zavez mednarodne skupnosti iz Pariškega sporazuma. EU bo morala mobilizirati obsežne naložbe, da bi dosegla svoje cilje do leta 2030 na področju energetike in podnebja ter do leta 2050 postala podnebno nevtralna, pa tudi da bi dosegla druge cilje zelenega dogovora, kot sta zaščita biotske raznovrstnosti in prehod na krožno gospodarstvo. Skupaj z načrtom za okrevanje je spodbujanje vzdržnih financ priložnost za to, da se finančni trgi EU razvijejo v svetovno vozlišče za zeleno financiranje, ki euro krepí kot privzeto valuto za denominacijo trajnostnih finančnih produktov. Leta 2019 je bila skoraj polovica vseh svetovnih zelenih obveznic, vključno s tistimi, ki izvirajo zunaj euroobmočja, denominirana v eurih³¹. Ta delež naj bi se povečal, med drugim tudi glede na cilj, da se 30 % naložb instrumenta Next Generation EU financira z zelenimi obveznicami, ki bodo izdane na podlagi upravičenih izdatkov, predvsem v okviru nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost držav članic. Prihodnji standard EU za zelene obveznice, taksonomija EU za vzdržne finance ter obveznosti razkritja in poročanja o vzdržnih finančnih bodo dodatno podpirali zelene naložbe EU.

Poleg tega bi bilo treba v EU in zunaj nje nadalje razviti ciljno usmerjene platforme za trgovanje s trajnostnimi finančnimi instrumenti, denominiranimi v eurih, na primer za nastajajoče energetske trge, kot je vodik.

²⁹ Evropska centralna banka (junij 2020), glej zgoraj.

³⁰ COM(2019) 640, glej zgoraj.

³¹ Glej dokument „Unleashing the euro’s untapped potential at global level“ („Sprostitev neizkoriščenega potenciala eura na svetovni ravni“), govor Fabia Panette, člana Izvršilnega odbora ECB, srečanje s poslanci Evropskega parlamenta. Na voljo na: <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2020/html/ecb.sp200707~3eebd4e721.en.html>.

S sistemom EU za trgovanje z emisijami (ETS) EU upravlja največji svetovni trg ogljika, katerega promet in likvidnost pa stalno naraščata. EU ETS se je izkazal za učinkovito tržno orodje, ki spodbuja stroškovno učinkovito zmanjšanje emisij. Emisije subjektov, vključenih v ETS, so se med letoma 2005 in 2019 zmanjšale za približno 35 %. Komisija še naprej krepi učinkovitost in odpornost sistema EU ETS, pri čemer upošteva razvoj dogodkov, na primer oblikovanje rezerve za stabilnost trga. Komisija stalno spremlja razvoj trgovanja s pravicami do emisije, vključno z učinkom zadevne izjeme za pomožne dejavnosti, zlasti v okviru pregleda MiFID do konca leta 2021, da bi zagotovila, da trgi ETS izpolnjujejo najvišje standarde. Komisija pričakuje, da bodo udeleženci na trgu trgovali s pravicami do emisije EU v skladu z regulativnim in nadzornim režimom EU. Novi skupni dražbeni sistem za pravice do emisije se bo tako kot prejšnji nahajal v EU.

Komisija bo junija 2021 predstavila zakonodajne predloge za izpolnitev cilja EU glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z letom 1990 (sveženj „pripravljeni na 55“) ³². Med temi ukrepi bo predlagala razširitev sistema EU ETS, da bo vključeval emisije iz pomorskega prometa. Poleg tega proučuje možnost, da bi v tem zakonodajnem predlogu razširila uporabo trgovanja z emisijami na emisije iz stavb ali cestnega prometa ali vse druge emisije, ki so posledica zgorevanja fosilnih goriv. To bi lahko znatno povečalo pokritost sistema v smislu sektorjev in emisij toplogrednih plinov.

Ključni ukrep 4: Komisija bo spodbujala uporabo zelenih obveznic kot orodja za financiranje naložb in projektov, potrebnih za doseganje ciljev evropskega zelenega dogovora. Komisija namerava 30 % vseh obveznic v okviru instrumenta Next Generation EU izdati v obliki zelenih obveznic.

Ključni ukrep 5: Komisija bo iskala možnosti za razširitev vloge sistema EU ETS, da bi se čim bolj povečal njegov okoljski vpliv, in podprla nadaljnje trgovanje v okviru ETS v EU.

Euro v digitalni dobi

Spodbujanje digitalnega financiranja ob hkratnem obravnavanju s tem povezanih tveganj bo prispevalo h gospodarskemu okrevanju EU in širši gospodarski preobrazbi. Nadaljnji razvoj evropskega sektorja digitalnega financiranja bo okrepil odprto strateško avtonomijo EU na področju finančnih storitev ter zmožnost zaščite finančne stabilnosti in vrednot EU.

Vse več centralnih bank na svetu proučuje možnost uvedbe centralnobančnih digitalnih valut (CBDC). Čeprav imajo banke prek svojih rezerv že dostop do centralnobančnega denarja v digitalni obliki, nova tehnologija odpira možnost CBDC za mala plačila, ki bi bile neposredno dostopne gospodinjstvom in podjetjem. Komisija in ECB si še naprej prizadevata za zagotovitev močnega in dinamičnega evropskega digitalnega finančnega sektorja ter dobro povezanega plačilnega sektorja, s katerima bi se odzvali na nove plačilne potrebe v EU. ECB ob upoštevanju digitalizacije, hitrih sprememb na področju

³² COM(2020) 562, „Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – Vlaganje v podnebno nevtralnino prihodnost v korist naših državljanov“, Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij; COM(2020) 690, „Delovni program Komisije za leto 2021 – Vitalna Unija v krhkem svetu“, Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

plačil in pojava kryptoimetij proučuje možnost izdaje digitalnega eura kot dopolnila h gotovinskim in plačilnim rešitvam, ki jih ponuja zasebni sektor.

Oktobra 2020 je ECB objavila poročilo projektne skupine Eurosistema na visoki ravni o digitalnem euru³³ in začela javno posvetovanje. Posvetovanje, za katerega je bilo veliko zanimanje javnosti, se je zaključilo 12. januarja 2021. Potencialne koristi digitalnega eura bi lahko med drugim pomenile podporo digitalizaciji gospodarstva EU in njene strateške neodvisnosti. Skupaj z rešitvami za zasebne digitalne valute bi lahko digitalni euro tudi delno ublažil izzive, ki izhajajo iz ugotovljenega upada korespondenčnih bančnih odnosov pri čezmejnih transakcijah, ki je posledica racionalizacije stroškov s strani bank, regulativnih pričakovanj³⁴ in sprememb načina zagotavljanja te storitve. Da bi izkoristili prednosti javnega digitalnega eura, je ključnega pomena tudi obravnavanje morebitnih izzivov za politike EU, kot so izzivi, povezani s finančnim posredništvom in stabilnostjo, izrivanjem plačilnih rešitev zasebnega sektorja, finančno vključenostjo, preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma, zasebnostjo podatkov ter vodenjem monetarne politike. Euroskupina je 3. novembra 2020 opravila prvo strateško razpravo o digitalnem euru in morebitnih gospodarskih, družbenih in političnih posledicah takšne inovacije.

Službe Komisije in ECB bodo na tehnični ravni skupaj pregledale najrazličnejša politična, pravna in tehnična vprašanja, ki izhajajo iz morebitne uvedbe digitalnega eura, pri čemer bodo upoštevale svoje pristojnosti, določene v Pogodbah EU.

Hkrati je Komisija v okviru svoje strategije za digitalne finance³⁵ predlagala novo uredbo o trgih kryptoimetij (MiCA)³⁶. Namen tega je zagotoviti, da kryptoimetja s plačilno funkcijo, zlasti „stabilni kriptokovanci“, ne bodo sprožali vprašanj v zvezi s finančno stabilnostjo, denarno politiko, transmisijo denarne politike in monetarno suverenostjo. To je v skladu s sporočilom finančnih ministrov in guvernerjev centralnih bank skupine G20 iz oktobra 2020³⁷. Razvoj neposrednih plačilnih povezav med EU in tretjimi državami, kot je določeno v strategiji Komisije za plačila malih vrednosti³⁸, bo prav tako ublažil opažen upad korespondenčnega bančništva. V skladu z dogovorom skupine G20 „globalni stabilni kriptokovanci“ ne bi smeli začeti delovati, dokler se ne obravnavajo vse ustrezne pravne, regulativne in nadzorne zahteve tako z ustrezno zasnovo kot z upoštevanjem veljavnih standardov.

Ključni ukrep 6: Komisija in ECB bosta skupaj pregledali najrazličnejša politična, pravna in tehnična vprašanja, ki izhajajo iz morebitne uvedbe digitalnega eura.

³³ Evropska centralna banka, „Poročilo o digitalnem euru“ („Report on a digital euro“) (oktober 2020).

³⁴ Zlasti na področju preprečevanja pranja denarja oziroma boja proti financiranju terorizma.

³⁵ COM(2020) 591, glej zgoraj.

³⁶ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trgih kryptoimetij in spremembi Direktive (EU) 2019/1937, COM(2020) 593.

³⁷ Za več informacij glej: <http://www.g20.utoronto.ca/2020/2020-g20-finance-1014.html>.

³⁸ COM(2020) 592, glej zgoraj.

4. POVEČANJE ODPORNOSTI INFRASTRUKTUR FINANČNEGA TRGA EU IN POVEZANIH PONUDNIKOV KRITIČNIH STORITEV

EU je odprta za svetovne finančne trge, vendar je pripravljena zaščititi svoje interese. V tem okviru so sklepi o enakovrednosti finančnih storitev vzajemno koristni za EU in tretje države ter služijo cilju EU, da spodbuja mednarodno povezovanje finančnih trgov in hkrati ohranja finančno stabilnost. Komisija je sprejela več kot 280 sklepov o enakovrednosti za več kot 30 držav.

To je zlasti pomembno za infrastrukture finančnega trga, ki so strateška vozlišča finančnega sistema. Delujejo kot vstopne točke za tuje finančne trge, njihova odprtost pa koristi podjetjem in vlagateljem v EU, zato jih je treba upravljati in nadzorovati v skladu z visokimi standardi, pri tem pa upoštevati dela mednarodnih oblikovalcev standardov. Poleg tega je bistveno, da se v kriznih časih ohrani zagotavljanje kritičnih funkcij. Ključni interes EU je, da razvije svoje infrastrukture finančnih trgov in poveča njihovo odpornost, saj se tako ne bo treba zanašati na zagotavljanje takih kritičnih storitev iz jurisdikcij tretjih držav.

Krepitev operativne odpornosti tržnih infrastruktur vključuje zaščito sektorja pred vse bolj razširjenimi, ciljno usmerjenimi in učinkovitimi kibernetскими grožnjami in šibkimi točkami³⁹. Komisija je nedavno objavila posebne predloge⁴⁰ za trajnostno digitalizacijo gospodarskih in družbenih dejavnosti EU prek visoke ravni digitalne operativne odpornosti ter varnosti omrežij in informacijskih sistemov, na katere se zanaša EU.

Krepitev odpornosti infrastruktur finančnega trga

Številne infrastrukture finančnega trga, ki se nahajajo v EU, zagotavljajo storitve globalnih potrdil o lastništvu in storitve sporočanja. Zaradi mednarodnih operacij, ki jih izvajajo, zanje veljajo tuji zakoni in politike. Zato so izpostavljene tudi motečim dejanjem tretjih držav, tudi prek nezakonite ekstrateritorialne uporabe enostranskih sankcij. Pomembno je, da EU ohrani svetovni doseg teh infrastruktur, hkrati pa ohrani svojo odprto strateško neodvisnost.

EU bi morala razviti ukrepe za zaščito subjektov EU v primerih, ko tretja država prisili infrastrukture finančnega trga v EU, da ravnajo v skladu z enostransko sprejetimi sankcijami ali kako drugače posegajo v zakonite operacije EU. Prvi korak v širšem odzivu EU na nezakonito ekstrateritorialno uporabo enostranskih sankcij s strani tretjih držav, ki vplivajo na zakonite dejavnosti EU, bi bila strukturirana ocena ranljivosti z analizo in razvojem poslovnih modelov infrastruktur finančnega trga. Drugi korak bi bil razvoj orodij za preprečevanje učinkov nezakonite ekstrateritorialne uporabe enostranskih ukrepov s strani tretjih držav na subjekte EU. Kadar na primer taki ukrepi tretjih držav privedejo do neupravičene izključitve iz infrastruktur finančnega trga ali do denarne kazni zoper subjekt s sedežem v EU, bi se lahko EU proti temu neupravičenemu

³⁹ Agencija Evropske unije za kibernetično varnost (ENISA) „Threat Landscape“ („Okolje groženj“) – 2020, na voljo na: <https://www.enisa.europa.eu/topics/threat-risk-management/threats-and-trends>.

⁴⁰ JOIN(2020) 18, „Strategija EU za kibernetično varnost v digitalnem desetletju“, Skupno sporočilo Evropske komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko Evropskemu parlamentu in Svetu, december 2020; COM(2020) 823, Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o ukrepih za visoko skupno raven kibernetične varnosti v Uniji in razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva o kibernetični varnosti); Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor in spremembi uredb (ES) št. 1060/2009, (EU) št. 648/2012, (EU) št. 600/2014 in (EU) št. 909/2014.

poseganju borila z ukrepi, predlaganimi v tem sporočilu. K doseganju tega cilja bodo prispevali tudi ukrepi iz oddelka 5.

Ogromne količine pogodb, denominiranih v eurih, za katere kliring opravljajo in jih poravnava centralne nasprotne stranke zunaj EU, prav tako vzbujajo pomisleke glede finančne stabilnosti v primeru prihodnje krize, v kateri bi bila potrebna likvidnost v eurih ali drugih valutah Unije. Glede na navedeno nedavni začasni sklep o enakovrednosti okvira Združenega kraljestva za centralne nasprotne stranke jasno kaže, da obseg trenutnih izpostavljenosti klirinških članov Unije do centralnih nasprotnih strank iz Združenega kraljestva prinaša tveganja za finančno stabilnost Unije ter za prenos in izvajanje monetarne politike Unije. Zato obstaja jasno pričakovanje, da klirinški člani Unije zmanjšajo svoje izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank iz Združenega kraljestva, ki so sistemsko pomembne za Unijo, zlasti izpostavljenosti v izvedenih finančnih instrumentih OTC, denominiranih v eurih in drugih valutah Unije. Poleg tega bo nedavno ustanovljeni nadzorni odbor za centralne nasprotne stranke v Evropskem organu za vrednostne papirje in trge (ESMA) opravil celovit pregled systemskega pomena centralnih nasprotnih strank iz tretjih držav ter njihovih klirinških storitev in dejavnosti v Uniji⁴¹, organ ESMA pa bo sprejel vse ustrezne ukrepe za obravnavo tveganj za finančno stabilnost v skladu z uredbo o infrastrukturi evropskega trga (EMIR)⁴².

Udeleženci na trgu EU morajo zmanjšati svoje prekomerne izpostavljenosti do systemskih centralnih nasprotnih strank v tretjih državah, centralne nasprotne stranke iz EU pa morajo okrepiti svoje zmogljivosti za kliring. Izpostavljenosti bodo potem bolj uravnotežene, kar bo koristilo finančni stabilnosti. Komisija namerava zato skupaj z ECB, Evropskim bančnim organom (EBA) in organom ESMA sodelovati z zadevno panogo pri ocenjevanju morebitnih tehničnih vprašanj v zvezi s prenosom pogodb, denominiranih v eurih ali drugih valutah EU, na centralne nasprotne stranke, ki se nahajajo v EU, da bi se olajšali taki prenosi. Upošteval se bo tudi učinek na realno gospodarstvo. Priporočila naj bi bila izdana do sredine leta 2021.

Ključni ukrep 7: Komisija bo sodelovala z infrastrukturnimi podjetji finančnega trga, da bi izvedla temeljito analizo njihovih šibkih točk v zvezi z nezakonito ekstrateritorialno uporabo enostranskih sankcij s strani tretjih držav. Komisija namerava v ta namen vključiti ECB in ustrezne evropske nadzorne organe v skladu z njihovimi pristojnostmi. Na tej podlagi bo Komisija ocenila potrebo po izdaji s tem povezanih priporočil in prispevala k naboru orodij EU za preprečevanje neupravičenega poseganja v infrastrukture finančnih trgov, ki se nahajajo v EU, in učinkovit boj proti njemu.

Ključni ukrep 8: Komisija bo ustanovila delovno skupino, ki bo obravnavala morebitna tehnična vprašanja v zvezi s prenosom finančnih pogodb, denominiranih v eurih ali drugih valutah EU, pri katerih se opravi kliring zunaj EU, na centralne nasprotne stranke v EU.

⁴¹ Uredba (EU) 2019/2099 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 v zvezi s postopki in organi, ki sodelujejo pri izdaji dovoljenja CNS, in zahtevami za priznanje CNS iz tretjih držav.

⁴² Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov.

Zmanjšanje pretiranega zanašanja na tuje finančne institucije in financiranje v tujih valutah

Pretirano zanašanje na banke zunaj EU bi lahko povzročilo težave v času motenj na finančnih trgih. Tržni delež investicijskih bank EU se je v zadnjih 15 letih zmanjševal tako na svetovni ravni kot znotraj EU. V času finančne krize se lahko banke zunaj EU odločijo, da bodo zmanjšale svojo prisotnost v EU in se osredotočile na svoj domači trg. To bi lahko oviralo dostop podjetij EU in držav članic do financiranja kapitalskih trgov, rešitev za obvladovanje tveganja ali drugih finančnih storitev ter ogrozilo likvidnost ali celo solventnost finančnih nasprotnih strank EU.

S tem povezan vir tveganja je pretirano zanašanje bank EU na trge valutnih zamenjav. Leta 2011 je Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB)⁴³ že priporočil, naj nacionalni nadzorni organi spremljajo financiranje in likvidnost v ameriških dolarjih, kreditne institucije EU pa naj pripravijo krizne načrte financiranja. Od takrat so bile uvedene nove likvidnostne zahteve za banke, ki zajemajo tudi pomembne tuje valute, ECB pa se je z drugimi centralnimi bankami dogovorila o zamenjalnih linijah za zagotavljanje likvidnosti v ameriških dolarjih bančnemu sistemu in gospodarstvu v času pretresov na trgu. Ti ukrepi so do neke mere ublažili pomisleke glede finančne stabilnosti.

Tako finančna kriza leta 2008 kot motnja na trgu marca 2020 sta ponazorili ta tveganja⁴⁴. Čezmejno financiranje na splošno olajšuje kreditni tok v svetovnem gospodarstvu. Vendar so čezmejni tokovi v krizi postali bolj nestanovitni, saj finančne institucije pogosto hitijo refinancirati svoje pozicije, povečujejo svojo likvidnost in zmanjšujejo kreditno tveganje nasprotne stranke. Ob izbruhu pandemije COVID-19 je ob vlogi ameriškega dolarja kot svetovne valute zaradi povečanega zanimanja za ameriški dolar in motenj na repo trgu v ZDA prišlo do okoliščin, v katerih finančne institucije zunaj ZDA vse težje in dražje refinancirajo svoje operacije v dolarjih.

Pogostejša uporaba eura v mednarodnih transakcijah, večja privlačnost in priložnosti za naložbe, denominirane v eurih, ter oblikovanje in konsolidacija referenčnih vrednosti v eurih lahko dodatno zmanjšajo finančno ranljivost podjetij. Prvi korak k obravnavi teh pomislekov bi bila podrobnejša proučitev zanašanja na finančne subjekte zunaj EU in financiranja v tujih valutah, zadevnih dejavnikov in šibkih točk finančnega sistema EU. Komisija bo Evropski bančni organ pooblastila, da v letu 2021 opravi študijo o zanašanju EU na finančne subjekte zunaj EU in o zanašanju bank na financiranje v tujih valutah.

Zagotavljanje pretoka kapitala in finančnih storitev s tretjimi državami

Ekstrateritorialna uporaba enostranskih sankcij s strani tretjih držav je resno vplivala na zmožnost EU in njenih držav članic, da pospešijo cilje zunanje politike, spoštujejo mednarodne sporazume in upravljajo dvostranske odnose s sankcioniranimi državami. V nekaterih primerih so enostranski ukrepi tretjih držav ogrozili zakonito trgovino in naložbe podjetij EU z drugimi državami. V zvezi s tem so Nemčija, Francija in Združeno kraljestvo s tehnično in finančno podporo služb Komisije in ESZD vzpostavili instrument za podporo trgovinskim izmenjavam (INSTEX), ki je subjekt za posebne namene, da bi

---

⁴³ Priporočilo ESRB o financiranju kreditnih institucij, denominiranem v ameriških dolarjih (ESRB/2011/2).

⁴⁴ „US dollar funding tensions and central bank swap lines during the COVID-19 crisis“ („Napetosti v financiranju v ameriškem dolarju in zamenjalne linije med krizo COVID-19“), objavljeno v ECB Economic Bulletin, izdaja 5/2020.

olajšali plačila za zakonito trgovino med EU in Iranom. Instrument se je začel izvajati januarja 2019, pet drugih držav članic (Belgija, Danska, Finska, Nizozemska in Švedska) ter Norveška pa so se pridružile kot delničarji.

Komisija bo skupaj z visokim predstavnikom Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (v nadaljnjem besedilu: visoki predstavnik) razmislila o najprimernejšem načinu za zaščito zunanje politike in strateških interesov EU ter podjetij in posameznikov EU pred učinki nezakonite ekstrateritorialne uporabe enostranskih sankcij, ki jih sprejmejo tretje države. V okviru te razprave bo Komisija v tesnem sodelovanju z ESZD proučila možnosti za zagotovitev neprekinjenega in varnega pretoka bistvenih finančnih storitev med EU in njenimi trgovinskimi partnerji ter za zaščito zakonitih dejavnosti subjektov EU v popolni skladnosti z večstranskimi mednarodnimi sporazumi in okvirom sankcij EU. V zvezi s tem bodo proučeni načini za nadaljnje izboljšanje učinkovitosti instrumentov, kot je INSTEX.

Ključni ukrep 9: Komisija bo proučila, kako bi se zagotovil neprekinjen pretok bistvenih finančnih storitev, vključno s plačili, s subjekti ali osebami iz EU, na katere se nanaša ekstrateritorialna uporaba enostranskih sankcij tretjih držav.

5. KREPITEV IZVAJANJA IN IZVRŠEVANJA SANKCIJ EU

Sankcije EU so ključni instrument, ki se uporablja za spodbujanje ciljev skupne zunanje in varnostne politike (SZVP), prek katere lahko EU posreduje, zlasti za ohranjanje miru in krepitev mednarodne varnosti. Zato imajo ključno vlogo pri ohranjanju vrednot EU in izražanju njenega vpliva na mednarodni ravni. Odločnejše in hitrejše izvajanje in izvrševanje sankcij EU ter zaščitna politika proti nezakoniti ekstrateritorialni uporabi sankcij za subjekte EU s strani tretjih držav bosta koristila cilju EU glede odprtosti, moči in odpornosti.

Svet Evropske unije, visoki predstavnik in Komisija imajo različne dopolnjujoče se pristojnosti glede oblikovanja, izvajanja in izvrševanja sankcij EU⁴⁵ ob doslednem spoštovanju prava EU in mednarodnega prava. Svet odloča o sprejetju, podaljšanju ali odpravi sankcij na podlagi predlogov visokega predstavnika. Komisija skupaj z visokim predstavnikom uveljavlja te sklepe v pravu EU s skupnimi predlogi uredb Sveta. Komisija v svoji vlogi varuhinje Pogodb nadzira, kako države članice izvajajo sankcije v skladu s PDEU. Vendar izvajanje ni tako enotno po vsej EU, kot bi moralo biti. To povzroča izkrivljanja na enotnem trgu, saj se lahko podjetja EU, vključno s hčerinskimi družbami tujih podjetij v EU, izognejo prepovedim. To ustvarja tudi negotovost med subjekti. Nedosledno izvrševanje zmanjšuje učinkovitost sankcij in zmožnost EU, da nastopa enotno.

Dosledno in enotno izvajanje sankcij EU bo skupaj z dodatnimi prizadevanji za boj proti nezakoniti ekstrateritorialni uporabi enostranskih sankcij za subjekte EU s strani tretjih držav še povečalo strateško težo EU, in sicer s: (i) povečanjem verodostojnosti EU kot regulativne sile ter (ii) ohranjanjem celovitosti in enakih konkurenčnih pogojev na enotnem trgu EU.

---

⁴⁵ Svet Evropske unije sprejme sankcije EU s soglasno sprejetim sklepom v skladu s členom 29 Pogodbe o Evropski uniji in uredbo, sprejeto s kvalificirano večino v skladu s členom 215 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Izboljšanje zasnove in izvajanja sankcij EU

Sankcije EU morajo biti usmerjene v doseganje ciljev politike EU, pri čemer se je treba izogibati kakršnim koli neželenim posledicam. Od leta 2021 bo Komisija kot institucija, pristojna za spremljanje in usklajevanje izvajanja sankcij EU na podlagi PDEU, prispevala k oceni učinkovitosti sankcij EU. To bo vključevalo proučitev gospodarskega učinka sankcij na subjekte, za katere veljajo, na trgovinske vzorce med EU in zadevno državo, na podjetja EU in na zagotavljanje humanitarne pomoči. Na podlagi te ocene bo Komisija po dogovoru z visokim predstavnikom predlagala izboljšanje učinkovitosti predpisov EU o sankcijah.

Komisija bo leta 2021 izvedla tudi pregled praks izogibanja in spodkopavanja sankcij, vključno z uporabo kriptovalut in stabilnih kriptokovancev. Rezultati bodo podlaga za morebitne zakonodajne predloge ali smernice za izvajanje od leta 2022.

Sankcije EU so najučinkovitejše, kadar so informacije o njihovem vplivu takoj na voljo. Komisija bo leta 2021 razvila podatkovno zbirko, tj. odložišče za izmenjavo informacij o sankcijah. To bo omogočilo hitro poročanje in izmenjavo informacij med državami članicami in Komisijo o izvajanju in izvrševanju sankcij. Komisija bo proučila možnost pridobitve specializiranih informacij, vključno s podatki, ki jih zberejo agencije in organi EU. Po potrebi bo sodelovala z visokim predstavnikom. Poleg tega bo ocenila potrebo po pregledu obstoječih obveznosti poročanja za države članice.

Vzporedno s sprejetjem tega sporočila Komisija ustanavlja strokovno skupino predstavnikov držav članic za sankcije in ekstrateritorialnost. Predstavniki ESZD bodo povabljeni, da se udeležijo sestankov skupine. Mandat skupine bo zajemal vprašanja, povezana s tehničnim izvajanjem sankcij EU in Uredbe (ES) št. 2271/96 (akt o blokiranju)⁴⁶. Poleg tega bo skupina služila kot forum za nadaljnje delo v zvezi z odpornostjo EU na učinke nezakonite uporabe ekstrateritorialnih enostranskih sankcij, ki jih sprejmejo tretje države. Nevladne organizacije in civilna družba bodo lahko po potrebi povabljene, da bodo zagotovile, da imajo humanitarni vidiki pri tem osrednjo vlogo.

Potrebno je nadaljnje usklajevanje pri nekaterih čezmejnih zadevah, povezanih s sankcijami. Trenutno organi držav članic, ki obravnavajo zahteve za dovoljenje podjetij EU ali humanitarnih subjektov, ki delujejo v več državah članicah, pogosto niso obveščeni o vzporednih zahtevkih ali sklepih, ki jih izdajo drugi nacionalni organi. To bi lahko privedlo do neusklajenega izvrševanja sankcij EU in izbiranja najugodnejšega sodišča. Komisija bo sodelovala z državami članicami pri vzpostavitvi sistema za centralizacijo obvestil in razširjanje informacij med državami članicami ter za pomoč pri usklajevanju odgovorov držav članic, pri čemer bo v celoti spoštovala delitev pristojnosti iz Pogodb.

Komisija bo z državami članicami razpravljala tudi o izvajanju sankcij EU, da bi v zvezi s tem zagotovila usklajen pristop. O veljavnih standardih in ustreznih najboljših praksah bi se lahko razpravljalo tudi v zgoraj navedeni strokovni skupini.

---

⁴⁶ Uredba Sveta (ES) št. 2271/96 z dne 22. novembra 1996 o zaščiti pred učinki ekstrateritorialne uporabe zakonodaje, ki jo sprejme tretja država, in dejanji, ki na tej zakonodaji temeljijo ali iz nje izhajajo (UL L 309, 29.11.1996, str. 1).

Poleg tega je EU vodilna donatorka pomoči tretjim državam. Komisija bo sodelovala z državami članicami in svojimi mednarodnimi partnerji, da bi zagotovila, da se sredstva EU in gospodarski viri, vključno z jamstvi, uporabljajo v skladu s sankcijami EU. Komisija je pripravljena še naprej sodelovati s partnerji, ki morajo povečati zmogljivosti na tem področju.

Ključni ukrep 10: Komisija bo v letu 2021 oblikovala podatkovno zbirko, tj. odložišče za izmenjavo informacij o sankcijah, za takojšnje poročanje in izmenjavo informacij med njo in državami članicami o izvajanju in izvrševanju sankcij.

Ključni ukrep 11: Komisija bo v letu 2021 sodelovala z državami članicami pri vzpostavitvi enotne kontaktne točke za vprašanja glede izvrševanja in izvajanja s čezmejnimi razsežnostmi.

Ključni ukrep 12: Komisija bo še naprej zagotavljala, da se sredstva EU in gospodarski viri, zagotovljeni tretjim državam, mednarodnim organizacijam in mednarodnim finančnim institucijam, ne bodo uporabljali v nasprotju s sankcijami EU, in sicer bo to storila zlasti z nadaljnjim dogovarjanjem o pravno zavezujočih določbah s partnerji, ki izvršujejo sredstva EU, da se zagotovi skladnost, in s spremljanjem njihovega izvajanja.

Nadzor usklajenega izvrševanja sankcij EU

Komisija v vlogi varuhinje Pogodb spremlja in zbira informacije o morebitnih kršitvah prava EU s strani držav članic. Za obravnavo zaupne narave informacij o kršitvah sankcij EU in morebitnih posledic za tiste, ki prijavijo nezakonite dejavnosti, bo Komisija vzpostavila posebno orodje za spodbujanje anonimnega poročanja.

Komisija bo v prvi polovici leta 2022 pripravila načrt (vključno z merili in časovnim razporedom) za prehod z odkrivanja sistematičnega nespoštovanja sankcij EU na postopek pred Sodiščem Evropske unije.

Komisija bo sodelovala z državami članicami, tudi v okviru skupine strokovnjakov za sankcije in ekstrateritorialnost, da bi zagotovila, da so nacionalne kazni za kršitve sankcij EU učinkovite, sorazmerne in odvrčilne.

Ključni ukrep 13: Komisija bo vzpostavila namenski sistem, ki bo omogočal anonimno poročanje o izogibanju sankcijam, vključno z žvižgaštvom. Sistem bo zagotavljal potrebna jamstva o zaupnosti.

Krepitev obstoječih in proučitev novih orodij za boj proti ekstrateritorialnosti

V zadnjih letih so nekatere tretje države povečale uporabo sankcij ali drugih regulativnih ukrepov v zvezi z dejanji subjektov EU, bodisi posameznikov bodisi podjetij. EU meni, da je ekstrateritorialna uporaba ukrepov proti subjektom EU s strani tretjih držav v nasprotju z mednarodnim pravom. Ti ukrepi ogrožajo celovitost enotnega trga in finančnih sistemov EU, zmanjšujejo učinkovitost zunanje politike EU ter obremenjujejo zakonito trgovino in naložbe v nasprotju s temeljnimi načeli mednarodnega prava.

Trajno tesno sodelovanje z zavezniki in podobno mislečimi partnerji, da bi se režimi sankcij čim bolj uskladili, delno preprečuje sprejetje sankcij tretjih držav, ki se po obsegu ali vsebini razlikujejo od sankcij EU in se uporabljajo ekstrateritorialno tudi za subjekte EU. Visoki predstavnik in Komisija si bosta v skladu s svojimi pristojnostmi prizadevala za reden dialog in sodelovanje na področju sankcij s tretjimi partnerji, zlasti s partnerji iz skupine G7, da bi zagotovila boljšo usklajenost sklepov o sankcijah in vprašanj glede

izvajanja ter izrazila morebitne pomisleke glede ekstrateritorialne uporabe sankcij tretjih držav.

Ključni ukrep 14: Okrepiti sodelovanje na področju sankcij, zlasti s partnerji iz skupine G7.

Akt o blokiranju je enoten odziv EU na ekstrateritorialno uporabo ukrepov tretjih držav, zlasti sekundarnih sankcij, za subjekte EU⁴⁷. Da bi se potencial akta o blokiranju uresničil, mora biti del celovitejše politike EU proti ekstrateritorialnosti, v zvezi s katero bo Komisija sprejela ukrepe za boljšo uporabo obstoječih orodij in po potrebi oblikovanje novih orodij, in sicer:

- (i) jasnejše postopke in pravila za uporabo člena 6 (zlasti za olajšanje izterjave premoženja toženih strank po vsej EU);
- (ii) okrepljene nacionalne ukrepe za preprečevanje priznavanja in izvrševanja tujih sklepov in sodnih odločb na podlagi navedenih ekstrateritorialnih ukrepov (člen 4);
- (iii) poenostavljeno obdelavo zahtevkov za dovoljenje v skladu z drugim odstavkom člena 5, vključno s pregledom zahtevanih informacij;
- (iv) morebitno sodelovanje v tujih postopkih v podporo podjetjem in posameznikom iz EU.

Komisija bo pri ocenjevanju vpliva neposrednih tujih naložb v EU na varnost in javni red⁴⁸ upoštevala tudi verjetnost, da bo transakcija povzročila nezakonito ekstrateritorialno uporabo sankcij, ki jih je v zvezi s ciljnim subjektom EU sprejela katera koli tretja država. Komisija bo morda na primer morala v sodelovanju z nacionalnimi organi držav članic pri pregledu pridobitev nadzora nad podjetji EU s strani tujih vlagateljev oceniti, ali bi bilo zato ciljno podjetje EU bolj nagnjeno k spoštovanju takih ekstrateritorialnih sankcij ne glede na to, katera država jih je naložila. Tak rezultat bi lahko namreč ogrozil zmožnost ciljnega podjetja EU za vzdrževanje kritične infrastrukture v EU ali zagotovitev varnosti in neprekinjene oskrbe s kritičnimi viri v EU.

V preteklosti je akt o blokiranju zagotavljal enoten odziv EU na ekstrateritorialno uporabo sankcij. Vendar pa je zaradi širjenja takšnih sankcij potrebna poglobljena razprava o morebitnih dodatnih ukrepih za povečanje odvračilnega učinka in po potrebi za boj proti njim. Komisija bo začela splošni razmislek o možnostih politike za posodobitev nabora orodij EU za preprečevanje učinkov nezakonite ekstrateritorialne uporabe enostranskih sankcij tretjih držav za posameznike in subjekte EU. Poleg razmisleka o spremembi za okrepitev akta o blokiranju, ki bi se osredotočala na protiukrepe, ki niso povezani s trgovino, bo Komisija razmislila tudi o dodatnih orodjih za zaščito zakonitih dejavnosti subjektov EU v skladu s pravom EU. Po potrebi bodo vključeni tudi deležniki.

---

⁴⁷ Njegove najpomembnejše določbe odpravljajo vse učinke kakršnih koli sodb sodišč in kakršnih koli odločb upravnih organov, ki temeljijo na teh ekstrateritorialnih sankcijah, v EU (člen 4); osebam iz EU prepovedujejo izpolnjevanje številnih ekstrateritorialnih sankcij, razen če jim je to dovoljeno (člen 5), in osebam iz EU omogočajo, da na sodišču zahtevajo povrnitev škode, povzročene s temi ekstrateritorialnimi sankcijami (določba o vračilu) (člen 6).

⁴⁸ Uredba (EU) 2019/452 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Uniji (UL L 79I, 21.3.2019, str. 1) (uredba o pregledu neposrednih tujih naložb).

Hkrati Komisija pregleduje svojo trgovinsko politiko⁴⁹ in bo predložila predlog za odvracanje prisilnih ukrepov tretjih držav in proučiukrepe v zvezi z njimi, in sicer najpozneje v zadnjem četrtletju leta 2021 (ali prej, če bo to potrebno)⁵⁰.

Ključni ukrep 15: Komisija bo proučila dodatne možnosti politike za nadaljnje odvracanje in preprečevanje nezakonite ekstrateritorialne uporabe enostranskih sankcij s strani tretjih držav za gospodarske subjekte EU, vključno z morebitno spremembo Uredbe (ES) št. 2271/96.

6. ZAKLJUČEK

Komisija sprejema usklajen sklop ukrepov za krepitev odprte strateške neodvisnosti EU, da bi lahko slednja povečala svojo zmogljivost za spodbujanje in zaščito na pravilih temelječega multilateralizma ter razvoj vzajemno koristnih dvostranskih odnosov, hkrati pa se zaščitila pred nepoštenimi in izkoriščevalskimi praksami.

Komisija bo izvajala vse zgoraj navedene ukrepe, da bi povečala odpornost gospodarstva EU in infrastruktur finančnega trga. Vzpostavila bo stike s partnerji iz tretjih držav, da bi spodbudila uporabo eura, podpirala status eura kot mednarodne referenčne valute v trgovinskem in energetske sektorju ter sektorju primernih proizvodov, okrepila izvajanje in izvrševanje sankcij EU ter zaščitila subjekte EU pred nezakonito ekstrateritorialno uporabo ukrepov tretjih držav.

Ta področja ukrepanja so medsebojno povezana in se dopolnjujejo, uspeh pri krepitvi položaja EU na teh področjih pa bo odvisen od številnih javnih in zasebnih deležnikov, zlasti Evropskega parlamenta, Sveta EU in ECB. Komisija poziva vse te akterje, naj se pridružijo tej strategiji za izboljšanje učinkovitosti Unije na svetovnem prizorišču ter njenega gospodarstva in finančnega sektorja na splošno. Komisija bo te ukrepe redno spremljala, leta 2023 pa bo pregledala stanje doseženih rezultatov izvajanja.

---

⁴⁹ Prenovljena trgovinska politika za močnejšo Evropo, obvestilo o posvetovanju z dne 16. junija 2020. Na voljo na https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/june/tradoc_158779.pdf.

⁵⁰ Pismo o nameri predsedniku Davidu Marii Sassoliju in kanclerki Angeli Merkel z dne 16. septembra 2020, na voljo na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/state_of_the_union_2020_letter_of_intent_sl.pdf. Glej tudi delovni program Komisije za leto 2021, na voljo na: https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key-documents_sl.